

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ)

10. октобар 2010.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табlici. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ						
Индекс година/број		Презиме и име											
/							ИСПИТ						
ПИТАЊА							ЗАДАЦИ						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.	Укупно	УКУПНО ПОЕНА		ОЦЕНА	

ПИТАЊА

1. Усамљено тело од линеарног хомогеног савршеног диелектрика, релативне пермитивности ϵ_r равномерно је наелектрисано по својој запремини. У једној тачки тела интензитет вектора јачине електричног поља је E . Полазећи од интегралног израза за вектор јачине електричног поља запреминске расподеле наелектрисања, извести, у тој тачки, израз за интензитет вектора јачине електричног поља који потиче само од: (а) слободног наелектрисања тела и (б) везаног наелектрисања тела.

(а)	(б)
-----	-----

2. На раздвојној површи савршеног проводника и несавршеног диелектрика пермитивности ϵ и специфичне проводности σ , у стационарном струјном пољу, позната је густина слободног наелектрисања, ρ_s . Одредити интензитет вектора густине струје у диелектрику непосредно уз раздвојну површ.

3. У свакој тачки једног домена у вакууму познати су запреминска густина наелектрисања $\rho(\mathbf{r}, t)$ и вектор густине запреминске струје $\mathbf{J}(\mathbf{r}, t)$, где је $\mathbf{r}$ вектор положаја тачке. Написати изразе за закаснели електрични скалар–потенцијал и закаснели магнетски вектор–потенцијал ове расподеле наелектрисања и струја. Нацртати слику и на њој назначити величине које се појављују и изразима.

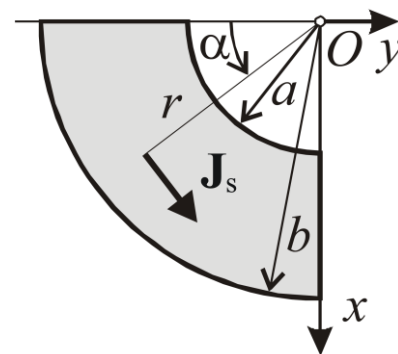
4. Израчунати минимални и максимални интензитет простопериодичног вектора чији је комплексни представник дат изразом $\underline{\mathbf{A}} = 3\mathbf{i}_x + j3\mathbf{i}_y + (3 + j)\mathbf{i}_z$.

5. Израчунати растојање које раван простопериодичан TEM талас треба да пређе кроз добар диелектрик, специфичне проводности $\sigma_d = 10^{-3} \text{ S/m}$, пермитивности ϵ_0 и пермеабилности μ_0 , да би му се ефективна вредност електричног поља двоструко смањила.

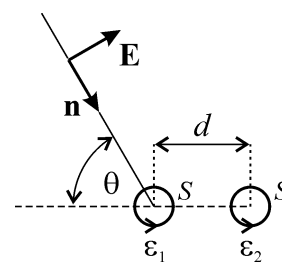
6. Израчунати учестаност на којој је фазни коефицијент простопериодичног TEM таласа који се простире кроз ваздух једнак 1 m^{-1} .

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоји површинска простопериодична струја високе кружне учестаности ω по површи једне четвртине кружног прстена, полупречника a и b . Временска зависност вектора густине површинске струје је дата изразом $\mathbf{J}_s = \mathbf{J}_s(r, \alpha, t) = \sqrt{2} J_{s0} \sin(2\alpha) \cos(\omega t + \beta r) \mathbf{i}_\phi$, где су $0 \leq \alpha \leq \frac{\pi}{2}$ и $a \leq r \leq b$, као на слици, J_{s0} константа и β фазни коефицијент. Израчунати комплексни вектор јачине електричног поља у координатном почетку (тачки O).

2. На две усамљене копланарне кружне жичане контуре у ваздуху наилази раван униформан простопериодичан TEM талас, под углом $\theta = 60^\circ$ у односу на праву која спаја центре контура. Контуре су једнаких површина $S = 1 \text{ cm}^2$, а њихови су центри на међусобном растојању $d = 0,25 \text{ m}$. Орт простирања $\mathbf{n}$ и вектор јачине електричног поља $\mathbf{E}$ таласа леже у равни контура. Ефективна вредност електромоторне силе индуковане у првој контури је $\epsilon_1 = 0,5 \text{ mV}$, а ова електромоторна сила, у односу на референтне смерове приказане на слици, фазно предњачи електромоторној сили ϵ_2 , индукованој у другој контури, за $\pi/4$. Израчунати учестаност и ефективну вредност вектора јачине електричног поља овог таласа.

Напомена: дивергенција у цилиндричном координатном систему гласи $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r} \frac{\partial(A_r r)}{\partial r} + \frac{1}{r} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ),
ОДРЖАНОГ 10. ОКТОБРА 2010. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

1. (a) (a) $E_s = \epsilon_r E$. (б) $E_p = (1 - \epsilon_r) E$.

2. $J = \frac{\rho_s}{\epsilon} \sigma$.

3. $V(\mathbf{r}', t) = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \int_v \frac{\rho\left(\mathbf{r}, t - \frac{R}{c_0}\right)}{R} dv$, $\mathbf{A}(\mathbf{r}', t) = \frac{\mu_0}{4\pi} \int_v \frac{\mathbf{J}\left(\mathbf{r}, t - \frac{R}{c_0}\right)}{R} dv$, $R = |\mathbf{r}' - \mathbf{r}|$, $c_0 = \frac{1}{\sqrt{\epsilon_0\mu_0}}$.

4. $A_{\min} = 3\sqrt{2}$, $A_{\max} = \sqrt{38}$.

5. $d \approx 3,68 \text{ m}$.

6. $f \approx 47,75 \text{ MHz}$.

ЗАДАЦИ

1. $\underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} = -j \frac{1}{6\pi} \omega \mu_0 J_{s0} (b-a) (\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y)$, $\underline{\mathbf{E}}_q = j \frac{J_{s0}}{6\pi\epsilon_0\omega} \left(\frac{b-a}{ab} + j\beta \ln \frac{b}{a} \right) (\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y)$, $\underline{\mathbf{E}}_0 = \underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} + \underline{\mathbf{E}}_q$.

2. $f = 300 \text{ MHz}$, $E = 0,796 \frac{\text{V}}{\text{m}}$.